

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЗАПОРІЗЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

21 березня 2017 р. № 7 –рш_

м. Запоріжжя

Справа № 02/20-16

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Запорізького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання першого відділу досліджень та розслідувань територіального відділення про попередні висновки по справі від 15.02.2017 № 02-14-спр та матеріали справи № 02/20-16 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку комунального підприємства «Міськводоканал» Токмацької міської ради (71700, Запорізька обл., м. Токмак, вул. Шевченка, буд. 46, код за ЄДРПОУ 32815075) (далі – КП «Міськводоканал», Підприємство).

ВСТАНОВИЛА:

Проведення у справі № 02/20-16 було розпочато розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 14.12.2016 № 92-р за результатами розгляду заяви гр. [інформація з обмеженим доступом], яка мешкає за адресою: [інформація з обмеженим доступом] (далі – Заявниця), у зв'язку з наявністю в діях КП «Міськводоканал», які полягають у припиненні водопостачання з підстав, які не передбачені чинним законодавством, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання, шляхом дій суб'єкта господарювання, що призвели до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду справи встановлено наступне.

КП «Міськводоканал» згідно зі статутом, затвердженим рішенням сесії Токмацької міської ради від 11.12.2003 № 11 та зареєстрованим 03.03.2004 за № 02140828100010153, є юридичною особою.

Згідно з довідкою відділу статистики у місті Токмаку Головного управління статистики у Запорізькій області серія АБ № 663091, основними видами діяльності КП «Міськводоканал» є забір, очищення та постачання води (код за КВЕД-2010 – 36.00) та каналізація, відведення й очищення стічних вод (код за КВЕД-2010 – 37.00).

З метою забезпечення мешканців м. Токмак комунальними послугами, зокрема з водопостачання та водовідведення, рішенням виконавчого комітету Токмацької міської ради від 11.04.2013 № 95 «Про визначення КП «Міськводоканал» Токмацької міської ради виконавцем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення», визначено КП «Міськводоканал» виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та водовідведення на території м. Токмак.

КП «Міськводоканал» отримано ліцензію Запорізької обласної адміністрації від 05.06.2013 серії АЕ № 190384 на здійснення діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення.

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП „Міськводоканал” є суб’єктом господарювання.

Дослідження ринку централізованого водопостачання, на якому здійснює діяльність КП „Міськводоканал”, проведено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб’єктів господарювання на ринку, затвердженій розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 за № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі - Методика).

Об’єктами аналізу є:

- послуга з централізованого водопостачання,
- КП „Міськводоканал”.

Продавцями послуг з централізованого водопостачання є суб’єкти господарювання, які отримали ліцензію на впровадження діяльності з централізованого водопостачання: провадять господарську діяльність з централізованого водопостачання (здійснюють експлуатацію об’єктів централізованого питного водопостачання, каналізаційних мереж та очисних споруд каналізації, забезпечують міста, інші населені пункти, окремо розташовані об’єкти питною водою, відведенням та очищенням стічних вод шляхом централізованого питного водопостачання тощо).

Споживачами послуг централізованого водопостачання є фізичні та юридичні особи, які використовують питну воду та користуються системою водовідведення для забезпечення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.

Згідно з пунктом 5.1. Методики, **товарні межі ринку** визначались шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище суб’єкта господарювання, є послуга з централізованого водопостачання.

Відповідно до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання»:

- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об’єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов’язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;

Послуга з централізованого водопостачання за споживчими властивостями, умовами використання, технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками тощо не має товарів-замінників.

Таким чином, **товарними межами ринку** є:

- централізоване водопостачання.

Територіальні (географічні) межі ринку централізованого водопостачання визначились шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи, є неможливим або недоцільним (пункт 6.1 Методики).

Постачання питної води підприємствам, організаціям, водовідведення та очищення господарсько-побутових стоків здійснюється КП „Міськводоканал” за допомогою комплексу об’єктів, споруд, розподільних водопровідних та каналізаційних мереж, пов’язаних єдиним технологічним процесом виробництва і транспортування питної води та приймання стоків, що розташований на території м. Токмак Запорізької області та переданий в господарське відання КП „Міськводоканал” його власником – Токмацькою міською радою.

Характерною особливістю взаємодії попиту і пропозиції на ринку централізованого водопостачання є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання зазначеної послуги є приєднання внутрішньобудинкових водопровідних та каналізаційних мереж споживачів до магістральних та місцевих (розподільчих) мереж водопостачання та водовідведення КП „Міськводоканал”. За межами цих водопровідних та каналізаційних мереж користування послугою, що надається КП „Міськводоканал”, є

неможливим.

Тому, **територіальними (географічними) межами ринку** централізованого водопостачання є територія м. Токмак Запорізької області (де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі КП „Міськводоканал”).

Часові межі ринку визначено квітень 2013 року – лютий 2017 року.

Ринок централізованого водопостачання, відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії», перебувають у стані природної монополії, при якому на вказаному ринку, внаслідок технологічних особливостей, конкуренція (реальна та потенційна) відсутня. За таких підстав, **наявні та потенційні конкуренти** у КП „Міськводоканал” на ринку централізованого водопостачання **відсутні**.

Згідно з частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб’єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Споживачі, які мешкають в м. Токмак, не мають можливості обрати інше підприємство, яке надаватиме їм послугу з централізованого водопостачання, оскільки тільки КП „Міськводоканал” здійснює надання зазначеної послуги в м. Токмак.

Враховуючи вищевикладене, КП „Міськводоканал” протягом квітня 2013 року – лютого 2017 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку централізованого водопостачання у територіальних (географічних) межах м. Токмак (де розташовані діючі водопровідні мережі) як таке, що не має жодного конкурента.

Взаємовідносини, які виникають в процесі надання і отримання послуг з централізованого водопостачання між виробниками або виконавцями та споживачами (фізичними особами), регулюються, зокрема:

- Законами України «Про питну воду та питне водопостачання», «Про житлово-комунальні послуги».
- Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (далі – Правила № 630).
- іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до статті 21 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець зобов’язаний підготувати та укласти із споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов його виконання згідно з Типовим договором. У розумінні цього Закону виконавець - суб’єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальної послуги споживачу відповідно до умов договору та який визначається органом місцевого самоврядування відповідно до наданих повноважень.

Типовий договір про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення (далі - Типовий договір), затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630.

Типовим договором передбачено, що плата за надані послуги з централізованого водопостачання та водовідведення нараховується за показаннями засобів обліку води (пункт 7) або за нормативами (нормами) споживання (пункт 6).

Відповідно до пункту 11 Типового договору, за наявності у квартирі засобів обліку води справляння плати за нормативами (нормами) споживання не допускається, крім випадків, передбачених договором на встановлення засобів обліку.

Згідно з пунктом 23 Правил № 630, за несвоєчасну оплату послуг споживач сплачує пеню в установлених законом та договором розмірах.

При цьому Правилами № 630, які регулюють відносини між суб’єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, не передбачено умов, за яких споживачу (фізичній особі) тимчасово призупиняється надання послуг з

водопостачання та водовідведення.

11.08.2016 працівниками КП «Міськводоканал» під час демонтажу на чергову повірку приладу обліку води в квартирі [інформація з обмеженим доступом], було виявлено споживання води поза приладом обліку, про що було складено акт обстеження водопровідної мережі та водомірного вузла споживача за адресою: [інформація з обмеженим доступом] від 11.08.2016 № 11/08-16.

За період водокористування поза приладом обліку, КП «Міськводоканал» було розраховано за пропускною спроможністю труби вводу при швидкості руху води в ній 2.0 м/сек та дією її повним перерізом протягом 24 годин на добу та виставлено до сплати Заявниці 8 341.33 грн.

Споживачем зазначену суму сплачено не було.

В той же самий день коли працівники КП «Міськводоканал» виявили споживання води поза приладом обліку, а саме 11.08.2016, надання послуги з централізованого водопостачання було припинено.

Відповідно до листа від 11.08.2016 № 553 КП «Міськводоканал», надання послуги з водопостачання було тимчасово призупинено у зв'язку з несплатою споживачем заборгованості, яка виникла внаслідок безоблікового водокористування.

Також в листі від 11.08.2016 № 553 КП «Міськводоканал» повідомило, що отримувати воду для власних потреб можна на території КП «Міськводоканал» за адресою: м. Токмак, вул. Шевченка, 46.

Проте, отримання води для власних потреб на території КП «Міськводоканал» не є альтернативою отримання послуги, оскільки має: різні умови поставки води, додаткові витрати часу тощо.

Відновлення послуги з централізованого водопостачання здійснило КП «Міськводоканал» 15.08.2016, після відключення споживачем самовільно приєднаних пристроїв до системи централізованого водопостачання (акт про відновлення від 15.08.2016 № 1).

Тобто, з 11.08.2016 до 15.08.2016 (4 дні) споживач не отримував послугу з централізованого водопостачання.

Відповідно до пункту 10 частини 3 статті 20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживач зобов'язаний у разі несвоєчасного здійснення платежів за житлово-комунальні послуги сплачувати пеню у встановлених законом чи договором розмірах.

Згідно з пунктом 31 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, виконавець має право у разі несвоєчасного внесення споживачем платежів за надані послуги нараховувати пеню у розмірі, встановленому законом та договором.

Враховуючи вищевикладене, законодавством не передбачено, що у зв'язку із несплатою споживачем заборгованості за послугу з водопостачання, яка утворилась внаслідок водокористування поза приладом обліку води, водоканал має право припинити споживачу водопостачання.

Таким чином, дії КП «Міськводоканал», які полягають у припиненні з 11.08.2016 по 15.08.2016 водопостачання в приміщення споживача, яке розташоване за адресою: [інформація з обмеженим доступом], з підстав, які не передбачені чинним законодавством, призвели до ущемлення інтересів споживача шляхом припинення надання споживачу послуг з централізованого водопостачання.

Такі дії КП «Міськводоканал» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки за умов існування значної конкуренції на ринку, споживачі мали б змогу обрати іншого суб'єкта господарювання – надавача відповідних послуг, який дотримується вимог законодавства.

За інформацією КП «Міськводоканал» (лист від 10.01.2017 № 14) у 2016 році вищезазначений випадок є єдиним випадком припинення водопостачання споживачам (фізичним особам).

Враховуючи вищенаведене, дії КП «Міськводоканал», які полягають у припиненні з 11.08.2016 по 15.08.2016 водопостачання в приміщення споживача, яке розташоване за адресою: *[інформація з обмеженим доступом]*, з підстав, які не передбачені чинним законодавством, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання, шляхом дій суб'єкта господарювання, що призвели до ущемлення інтересів споживача, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 14 березня 2012 року № 169-р, (зі змінами), територіальним відділенням були надіслані КП «Міськводоканал» (вих. від 07.02.2017 № 02-18/02-438) та гр. *[інформація з обмеженим доступом]* (вих. від 17.02.2017 № 02-18/02-437) копії подання від 15.02.2017 № 02-14-спр про попередні висновки по справі № 02/20-16.

На подання з попередніми висновками по справі № 02/20-16 КП «Міськводоканал» надало свої заперечення щодо результатів розгляду справи, в яких зазначило, що у випадку із Заявицею дії КП «Міськводоканал», які полягають у нарахуванні плати за водокористування поза приладом обліку за пропускнуою спроможністю труби вводу при швидкості руху води в ній 2,0 м/сек не суперечить чинному законодавству.

Вищезазначені заперечення не приймаються до уваги у зв'язку з тим, що в поданні про попередні висновки по справі № 02/20-16, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції визначаються дії, які полягають у припиненні водопостачання з підстав не передбачених законодавством, а не правомірність нарахування плати за водокористування поза приладом обліку води.

Враховуючи вищевикладене, заперечення КП «Міськводоканал» спростовуються вищевикладеним та матеріалами справи і не можуть вплинути на прийняття рішення по суті

Пояснень, заперечень та клопотань на подання про попередні висновки по справі № 02/20-16 від Заявиці не надходило.

Частиною 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинення вищезазначеного порушення передбачена відповідальність у вигляді накладення штрафу у розмірі до 10 % доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Дохід КП «Міськводоканал» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), згідно звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2016 рік, складає *[інформація з обмеженим доступом]*.

При визначенні розміру штрафу враховано, що:

- вчинено одне порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- порушення припинено;
- підприємство співпрацювало під час розгляду справи.

На підставі вищевикладеного, керуючись статтею 14 Закону України «Про

Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 14 березня 2012 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Запорізького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Міськводоканал» Токмацької міської ради у період квітень 2013 рік - лютий 2017 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах м. Токмак Запорізької області (в межах мереж обслуговування), як таке, що не має жодного конкурента.

2. Визнати дії комунального підприємства «Міськводоканал» Токмацької міської ради, які полягають у припиненні з 11.08.2016 по 15.08.2016 водопостачання в приміщення споживача, яке розташоване за адресою: *[інформація з обмеженим доступом]*, з підстав, які не передбачені чинним законодавством, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання, шляхом дій суб'єкта господарювання, що призвели до ущемлення інтересів споживача, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинення порушення, зазначеного в пункті 2 рішення, відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», накласти штраф на комунальне підприємство «Міськводоканал» Токмацької міської ради (71700, Запорізька обл., м. Токмак, вул. Шевченка, буд. 46, код ЄДРПОУ 32815075) **3 000 грн. (три тисячі гривень)**

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу, суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Запорізького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

О.М. Білий